

наукового опрацювання проблем народного мистецтва Подільського регіону і використана для написання наукових праць і навчальних посібників.

Список використаних джерел

1. Кара-Васильєва Т. В. Українська народна вишивка / Т. В. Кара-Васильєва, А. О. Заволокіна. – К. : Либідь, 1996. – 96 с.
2. Буткевич Л. М. История орнамента / Л. М. Буткевич. – М. : ВЛАДОС, 2008. – 267 с.
3. Бузиль І. О. Класифікація орнаментів вишивки українського національного одягу / І. О. Бузиль, О.М. Сарана, О.С. Засорнов // Вісник Хмельницького національного університету : Технічні науки. – 2008. – № 3. – С. 201-204.
4. Гасюк О. О. Художнє вишивання / О. О. Гасюк, М. Г. Степан. – К. : Вища школа, 1989. – 154 с.
5. Чумарна М. Вишивання доли / М. Чумарна. – Л. : Апріорі, 2009. – 88 с.
6. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : у 5 т. / В. О. Сухомлинський. – К., 1974. – Т. 3. – 669, [3] с.

В статье приведены результаты ретроспективного анализа орнаментального устройства украинского подольского полотенца. Выполнена систематизация видов орнаментов. Установлен символический смысл основных элементов орнамента подольской вышивки. Структурный анализ орнамента вышитого подольского полотенца дополнен схематичными изображениями, которые позволяют не только расширить и усовершенствовать информационное поле по его проектированию, но и открыть новые подходы к созданию его композиции. Статья ориентирована на личный художественно-эстетическое развитие студентов педагогических и художественных учебных заведений, формирование компетенций в сфере художественной культуры в процессе освоения ценностей украинской культурно-художественного наследия; расширение содержания художественно-эстетического образования и овладения опытом творческой деятельности.

Ключевые слова: ретроспективний аналіз, орнамент, символічне значення, Подільський полотенце, схематичне зображення, композиція, компетенція, художественно-естетичне освітання, творча діяльність.

The results of a retrospective analysis of ornamental devices of Podillya Ukrainian towel have been suggested in the article. Systematization of the kinds of ornaments have been made. The symbolic meaning of the basic elements of Podillya ornament embroidery have been admitted. Structural analysis of the ornament of Podillya embroidered towel is increased by schematic images that can not only expand and improve the information field with its design, but also open up new approaches to create its compositions. The article focuses on personal artistic and aesthetic development of teachers and students of art schools, the formation of competences in the field of artistic culture in the process of mastering the Ukrainian cultural values and artistic heritage; expanding the content of artistic and aesthetic education experience and mastery of creative activity.

Key words: retrospective analysis, ornament, symbolic meaning, Podillya towel schematic drawing, composition, competence, artistic and aesthetic education, creative activity.

УДК 681.3:658.56

Стеценко Ірина Борисівна,

науковий співробітник,

Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем,

НАН України та Міністерства освіти і науки України,

м. Київ

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ ТА УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАСОБІВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті показано шляхи розвитку проектної діяльності дошкільників та учнів молодших класів за допомогою засобів інформаційно-комунікаційних технологій - соціальних мереж (зокрема, Pinterest), інтерактивних пізнавальних презентацій, мультимедійних статей. Наведено приклади використання засобів ІКТ для впровадження різноманітних навчальних проектів. Обґрунтована проектна діяльність як колективна діяльність, де результат кожного стає частинкою загального результату. Схарактеризовано мережу Pinterest як можливість надання інформації у доступному вигляді, зручність її систематизувати, розуміти людям з різних країн; пізнавальні презентації як інтерактивні дидактичні посібники та мультимедійні розвивальні ігри.

Ключові слова: інтерактивна проектна діяльність, інформаційно-комунікаційні технології, проектна діяльність, пізнавальні презентації.

Постановка проблеми. У нашому суспільстві все змінюється дуже швидко? і часто ми не можемо заздалегідь передбачити зміни, до яких потрібно готуватися самим, а педагогам ще й потрібно вносити певні зміни в освітній процес. Завданнями в освітньому процесі стає необхідність діяти швидко і ефективно, тримати якість освіти на належному рівні, спрямування на інноваційність, гнучкість, мотиваційність. На сучасному етапі розвитку суспільства варто навчати технологіям отримання нових знань, активізувати пізнавальну діяльність дітей, стимулювати самостійну дослідницьку діяльність, навчати їх отримувати радість від відкриття таємниць навколишнього світу, показати міжпредметні зв'язки, показати дітям зв'язок науки і практики, показати як отримані знання і вміння використовуються у повсякденному житті, готувати до самостійного навчання протягом всього життя. Поєднати всі ці завдання може проектна діяльність, адже проектна діяльність дітей, яка повинна сприяти:

- забезпеченню цілісності освітнього процесу: єдності гармонійного розвитку, навчання та виховання;
- розвитку творчих здібностей, самостійності, навчання співпрацювати;
- навчанню ставити і розв'язувати задачі, вести діалог;
- формуванню вміння працювати з різними джерелами інформації, зіставляти інформацію, отриману з різних джерел, оцінювати якість джерел інформації;
- формуванню вміння самостійного руху в інформаційних полях, перевіряти повноту і надійність отриманої інформації;
- формуванню вміння досліджувати, розповідати про свої знахідки зрозуміло та цікаво, передавати та презентувати отримані знання та досвід;
- адаптації до сучасних соціально-економічних умов життя;
- формування пізнавальної мотивації: діти бачать кінцевий результат діяльності, мають змогу діяти самостійно, розкуто, проявити знання, вміння, особистісні якості.

Мета статті - розкрити проектну діяльність дошкільників та учнів молодших класів як інтерактивні пізнавальні презентації, мультимедійні статті. Зазначимо, що проектна діяльність завжди інтерактивна — як правило, це колективна діяльність, де результат кожного стає частинкою загального результату, тому від злагодженості роботи команди — вміння працювати разом, помічати і виправляти помилки, вести діалог, ефективно розподіляти роботу, здійснювати доброзичливу взаємоперевірку результатів роботи, помічати і підкреслювати надбання кожного тощо — залежить результат спільної діяльності. Тому проектна діяльність навчає працювати в колективі, взаємодіяти, брати відповідальність на себе, допомагати товаришам, працювати і самостійно, і на загальний результат.

Проектна діяльність учнів ґрунтується на діяльнісному підході, який передбачає формування в

них знань про істотні, внутрішні властивості предметів чи явищ навколишнього світу. Процес формування таких знань невіддільний від формування способів дій з предметами, які відкривають їх істотні властивості, що учень може засвоїти тільки опосередковано, за допомогою певних предметно-перетворювальних дій. Формування таких способів дій ґрунтується на процесі мислення, яке, у свою чергу, в цих предметних способах і формується, і проявляється. [1]

Щоб діти могли навчитися виділяти істотні властивості нових для них предметів і явищ і розібратися в сутності понять, педагог має передбачити відкриті запитання для бесід з дітьми, розвивальні завдання, стежити за тим, щоб діти не тільки знаходили відповіді на вже поставлені запитання, а й вчилися ставити їх.

Проектна діяльність — один з унікальних видів діяльності, який допомагає вмотивувати дітей, показати їм різні способи використання засобів ІКТ під час навчання та у повсякденному житті, довести їх ефективність, показати межі використання ІКТ, навчити грамотно і доречно використовувати ІКТ під час власної діяльності. Тож, розглянемо як варто використовувати ІКТ під час розгортання проектної діяльності дітей.

Соціальна мережа Pinterest. Зараз Інтернет нагадує мурашник, у якому користувачі-мурахи старанно шукають інформацію, перекладають на різні мови, класифікують, систематизують, надають у зручному вигляді, розміщують на різних ресурсах, який кожний по-своєму просуває (адже у кожного є свій особливий читач). І виходить, що одна й та сама інформація може бути наданою і формулами, і текстом, і графікою.

Кожен може обирати для себе найзручніше подання інформації: відповідно типу сприйняття інформації, професійних потреб, особливостей своєї країни, віку... До того ж «розпорошеність» інформації по різних ресурсах допомагає швидко шукати її різним людям. Кожен може знайти інформацію у зручному для себе поданні, використати по-своєму, знайти для неї іншу форму подання та передати далі, зробити її цікавою та доступною різним людям.

Мережа Pinterest дає змогу надавати інформацію у доступному вигляді, зручно її систематизувати, розуміти людям з різних країн. Часто ми занотуємо інформацію на стікерах і приклеюємо їх на зручних для нас місцях (дошках, екрані комп'ютера, стінах, холодильнику тощо). Але коли таких нотаток збирається багато, дуже важко не розгубитися і швидко знайти потрібну (та й загубитися нотатка може — відклеїтися, наприклад). Тож цілком ймовірно, що ви досягнете не упорядкування інформації, а створите її хаос.

Pinterest надає змогу використовувати звичну та зручну для нас форму нотаток: робить наші нотатки (Піни — Pin) яскравими (до кожної нотатки можна надати зображення або відеофрагмент), дає змогу організувати тематичні дошки і розмішувати на них наші Піни.

Кожний Пін зберігає інформацію про сайт, на

якому можна знайти докладнішу інформацію, короткий коментар власника щодо знайденої інформації, коментарі інших Пінерів (користувачів мережею), інформацію про те, як інші Пінери розповсюджують Ваш Пін тощо. Головне, що мережа дає змогу зберігати джерело інформації (якщо ми знаємо його), автора, його ідею, тож таке розповсюдження є поширенням і перетворенням, а не плагіатом.

Пін, про одну й ту ж інформацію Ви можете прикріпити до різних дошок, дещо по-різному його подавши (наприклад, змінивши картинку, напискомментар тощо). Також ми можемо розглядати Піни інших користувачів та прикріплювати їх до власних дошок (ми завжди при потребі зможемо встановити власника Піна).

Віджет Pinterest можна поставити на будь-який електронний ресурс: можна створити віджет на всю стрічку Пінів або окремі віджети для кожної дошки.

Отже, що Pinterest — це:

- яскраве, дотепне, наочне подання інформації;
- швидке розповсюдження інформації одразу у різних напрямках;
- інтуїтивно зрозуміле подання інформації;
- розповсюдження інформації у різних мережах (FaceBook, Twitter, Google+) і різних ресурсах (сайтах, блогах тощо);
- цікава ненав'язлива реклама;
- швидке створення тематичних добірок;
- можливість розставити акценти в матеріалах або по-різному розставити акценти у одному й тому ж матеріалі;
- зручна систематизація інформації;
- можливість подавати одну й ту ж інформацію у різних місцях різними способами;
- можливість по-різному систематизувати інформацію, в тому числі і на блозі, показати її читачу з різних точок зору, різні способи використання інформації.

Pinterest можна використовувати як одну із зручних форм подання інформації, для зберігання нотаток з картинками, як тематичний каталог сайтів, для цільового розповсюдження інформації у різних мережах, опублікування перебігу та результатів проектної діяльності, тематичний каталог фотографій і картин.

А також для:

- *дистанційного навчання* — педагог на дошці кожної людини, що навчається, публікує Пін-завдання; учень виконує завдання і публікує відповідь (статтю, реферат тощо) на своєму Інтернет-ресурсі (розміщує Пін-відповідь), або знаходить відповідні посилання в Інтернет і публікує Піни (або створює нову дошку), або публікує серію фотографій з підписами (один Пін — одна фотографія) тощо);
- *компактного розміщення матеріалів* за темою або до певного заняття (для себе, або для своїх учнів, або для колег);
- *розповсюдження оголошення* — у коментарях одразу можна побачити, хто прочитав, як відреагував тощо;

– *впорядкування інформації* — можна

впорядковувати власну інформацію, а можна давати завдання учням (зібрати і впорядкувати інформацію до певної теми або впорядкувати вже знайдену інформацію за певним принципом).

Інтерактивні пізнавальні презентації. У дошкільнят і молодших школярів велике значення має наочно-образне мислення, водночас у них ще мало життєвого досвіду, тому їм важко уявити певні ситуації повсякденного життя. Отже, дітям потрібна опора на наочність. Такою зручною наочністю для дітей є яскраві, сучасні дидактичні картини великого формату, але таких якісних картин сьогодні можна придбати не так вже й багато. Тому часто педагоги вимушені користуватися морально і фізично застарілими картинками — тьмяними, з сюжетом минулого століття — які до того ж незручно зберігати та шукати.

В той же час швидко розвиваються сучасні мультимедійні технології: те, про що вчора педагоги лише мріяли, сьогодні є у кожному навчальному закладі. Тож у багатьох навчальних закладах вже використовують плазмові екрани, комп'ютери, мультимедійні проектори, смарт-дошки. Але чи завжди це ефективно відбувається? Чи відповідають дидактичні матеріали віковим особливостям дошкільнят? Чи завжди їх малюють професійні художники? Отже педагогам потрібні якісні цікаві дітям дидактичні матеріали, якими їм буде зручно користуватися, та методичні розробки до них.

Пізнавальні презентації зручно показувати як на екрані комп'ютера, так і на великих екранах та мультимедійній дошці. Вони містять:

- сюжетні картини та репродукції творів художників (з можливістю збільшувати окремі фрагменти та показувати їх у довільній послідовності);
- серії дидактичних малюнків з морально-етичної тематики;
- інтерактивні дидактичні посібники;
- мультимедійні розвивальні ігри.

Пізнавальні презентації на занятті:

- унаочнюють інформацію, допомагають підтримувати пізнавальний інтерес дітей, активізувати діалог, а також підтримувати увагу. Є візуальною опорою і для дітей, і для педагога;
- дають змогу ефективно і комфортно засвоювати інформацію дітям з різним типом сприйняття;
- заохочують, зацікавлюють, допомагають здивувати, надають мотивацію;
- роблять заняття динамічнішим, ущільнюють заняття;
- забезпечують хороше емоційне тло заняття;
- «оживляють» заняття (інтерактивні елементи подобаються дітям, слугують своєрідним маячком правильної відповіді);
- допомагають гнучко використовувати наочний матеріал, варіювати послідовність надання інформації залежно від того як заняття розгортається фактично.

Наведемо приклад розгортання проекту

«Фонтани» за допомогою пізнавальних презентацій — інтерактивна карта фонтанів України, «Дивовижні фонтани світу», «Фонтани у живій та неживій природі», «Фонтани в живописі».

Кажуть, що можна нескінченно дивитися на те, як горить вогонь, тече вода, сяють зірки на небі. Мабуть, так сталося тому, що все це ніколи не буває однаковим, щоразу ми відкриваємо для себе щось нове, неочікуване, дивовижне. Особливо вражає бурхлива вода: хвилі на морі, шторм, гірський потік, веселий струмочок, водоспад...

Не всі ми можемо щодня бачити гірську річку, потічок, море, водоспад, озеро, тому люди створили їх маленьку копію — фонтани. З часом фонтани перетворилися на витвори мистецтва. Варто запропонувати дітям подивитися, якими різними можуть бути фонтани, як по-різному їх змальовують художники, будують люди, що у природі схоже на них. Таку бесіду з дітьми можна перетворити на цікаву багатоденну екскурсію у навколишній світ, проект, роздуми, пізнавальну мандрівку...

Фонтани у нашому місті. Спочатку варто провести для дітей екскурсію до фонтанів у рідному місті. Роздивитися фонтани: які вони, якого кольору вода, чи завжди вона однакового кольору, від чого залежить колір води фонтана, що цікавого можна побачити, прислухатися до голосу фонтана, придивитися до всього навкруги... Далі пізнавальні презентації — інтерактивна карта «Фонтани у містах України» та «Несподівані фонтани світу» — допоможуть розширити знання дітей. Кожне відкрите запитання може стати індивідуальним або груповим міні-проектом для дітей.

Відкриті запитання для обговорення з дітьми

— Які фонтани у рідному місті ви бачили? Що сподобалося?

— Чи можете уявити своє місто без фонтанів? Чому?

— На що схожі фонтани?

— Що незвичайного можна побачити, дивлячись на фонтани?

— Опишіть фонтан. Фонтан (який?) Фонтан (що робить?)

— Чи сподобалися фонтани? Чому?

— Придумайте назву кожному фонтану. Чому ви так назвали фонтани?

— Чому дивлячись на фонтан люди кажуть про гру струменів води?

— Чим схожі побачені фонтани? Чим відрізняються?

— Яке явище можна спостерігати, коли ви дивитесь на фонтан? Яка погода у цей час має бути? Чому?

— Що незвичайного ви побачили у фонтані?

— Яка музика (колір) на ваш погляд підходить до цього фонтану? Чому?

— Намалюйте фонтан, який сподобався найбільше.

— Складіть казку або історію про фонтан.

Фонтани у живописі. Рух води намагалися відтворити художники в усі часи: вони вибирали для цього різну техніку малювання, різні фарби, ситуації,

пори року... Запропонуйте дітям роздивитися картини з фонтанами і порівняти зображені фонтани з фонтанами на вулицях і фотографіях. Що нового можна побачити на картинах? Чому? Чи можна почути звуки на них? Чи однаковий голос у намальованих фонтанах? Чи вдалося художникам відтворити рух води? Здійснити подорож у картинну галерею допоможуть інтерактивні пізнавальні презентації — «Фонтан» (картина Сергія Шишка) та «Картини з фонтанами» (добірка картин).

Відкриті запитання для обговорення з дітьми

— Яка пора року зображена на картинах? Як ви вважаєте, чому на картинах так часто зображено літо?

— Якого кольору вода? Які кольори вибирають художники для зображення води? Чому? Які кольори вибрали б ви? Чому?

— Чи можна почути на картинах звуки? Які саме?

— Чи однакові звуки на різних картинах?

— Як художники передають потік води, його змінність?

— Чи можна побачити на картинах рух води? Як художникам вдається його передати?

— Опишіть фонтани на картинах. Фонтан (який?)

— Чим схожі картини? Чим відрізняються?

— Придумайте назву кожній картині. Чому ви так її назвали?

— На яких картинах фонтани особливо сподобалися? Чому?

— Що незвичайного ви побачили на картинах? Чи побачили це на фотографіях або під час прогулянки? Чому?

— Як ви вважаєте, яка музика підходить до картин? Чому?

Фонтани у живій та неживій природі. Педагог пропонує дітям ще раз роздивитися навколо себе: що могло стати прототипом фонтанів? Чи тільки у неживій природі є фонтани? Які фонтани можна зустріти у живій природі? Який голос у фонтанів у природі? Чим він відрізняється від голосу вже побачених фонтанів? Здійснити віртуальну подорож у природу допоможе пізнавальна презентація «Фонтани в природі». Варто запропонувати дітям порівняти побачене з фонтанами у нашому місті та на картинах.

Відкриті запитання для обговорення з дітьми

— Які об'єкти у повсякденному житті нагадують фонтани?

— Як можна створити фонтани власноруч? Що для цього потрібно?

— Що навколо нас схоже на фонтани?

— Коли і де можна несподівано побачити фонтани?

— Складіть казку або історію про фонтан у природі.

Підсумкові відкриті запитання для обговорення з дітьми

— Навіщо потрібні фонтани?

— Де б ви збудували фонтани? Які саме? Чому?

— Чи є голос у фонтана? Який він?

— Пофантазуйте і придумайте свій фонтан. Намалуйте або опишіть його.

— Якими ще можуть бути фонтани?

— Чи можуть бути фонтани не з води? (Фонтан грязі, бруду, пилу, ідей...)

— Коли ми використовуємо слово «фонтан»? Як ви вважаєте, чому?

— Де б ви вживали слово «фонтан»? Чому?

Мультимедійні статті. Педагоги і батьки мають допомогти дошкільникам і молодшим школярам пізнавати світ цілісно, системно, щоб діти розуміли як все у ньому взаємопов'язано, взаємодіє. Різні джерела інформації можуть створити різну картину, допомогти дитині відкрити різні сторони одного і того ж явища або об'єкта. І тільки порівняння і взаємодоповнення інформації з різних джерел створить цілісну картину. Тож дитина має вчитися аналізувати інформацію, розрізняти об'єктивну і суб'єктивну інформацію, грамотно використовувати ту й іншу, перевіряти наскільки вона надійна, критично ставитися до неї, використовувати її надалі для отримання нових знань.

Активізувати пізнавальний розвиток дитини, навчити її дивитися і бачити, слухати і чути, спостерігати і відчувати світ навколо, помічати всі зміни і знаходити їх причини допоможуть відкриті запитання — запитання, на які немає і не може бути єдиної правильної відповіді, вони спонукають до міркування, висування власних ідей, знаходження нестандартних шляхів розв'язування, аналізування і критичного ставлення до отриманих результатів.

Відображенням такої методики є мультимедійні статті — статті, які поєднують текстову, графічну та звукову інформацію (бесіди з дітьми, відкриті запитання та завдання, пояснення для педагогів, літературний матеріал, графіки, схеми, твори живопису, презентації, відеоматеріали, звукові файли тощо). Завдяки цьому за матеріалом статті можна проводити повноцінні заняття.

Для педагогів мультимедійні статті — це три в одному: дидактичні матеріали для роботи з дітьми, цікаві завдання, які легко вмонтовуються у конспект заняття, методичні рекомендації. Такі статті допомагають розподіляти інформацію на занятті, зробити заняття гнучким, інтерактивним, враховувати інтереси дітей, поглиблювати розповідь там, де вони зацікавилися, додатково зацікавлювати там, де це особливо потрібно, пояснювати незрозумілі місця, враховувати особливості сприйняття інформації різними дітьми.

Розглянемо як засоби живопису, художньої літератури, музики, рух можуть допомогти дітям побачити з різних точок зору світанок. Порівняймо з дітьми світанки у природі та відображення світанків засобами мистецтва. Слова і барви гармонійно доповнюють опис, і ми маємо можливість побачити світанок в усій красі «очима» художників, поетів і музикантів, додати свої враження.

Картини — візуальні образи. Художники через свої картини дають нам змогу одразу побачити світанки у різні пори року, в різній місцевості, неспішно роздивлятися їх, обговорювати,

порівнювати. Живопис дає змогу побачити світанки очима іншого, звернути увагу на те, що не помічаємо або не завжди видно під час спостережень у природі.

Обговорення з дітьми

Ви бачили як прокидається сонечко? Як воно причепурюється, вперше за день оглядає землю? Як все живе прокидається разом з ним і радіє новому дню? Станьте рано, коли сонечко ще тільки починає прокидатися (а можливо й удосвіта: тоді ви побачите перші сонячні промінці).

Сонечко виглядає з-за хмаринки, цікавиться «Яка погода? Хто вже почав прокидатися? Чи не рано мені вставати?» Воно причепурюється, вмивається росою, зачісує промінці. «Як я виглядаю? Чи не соромно мені на небі показуватися?» — запитує у хмаринки і пташок. Велично, не поспішаючи, сонечко з'являється.

Небо сяє різними барвами, які весь час змінюються: адже сонечко переміщується на небі. Хмаринки вдягають нарядні платтячка. Все навкруги сяє, радіє сонячним промінчиком.

— Як змінюється все навкруги? Як ви вважаєте, чому?

— Які барви в природі переважають?

— Від чого залежать барви світанку? Від стану погоди? Пори року? Місцевості? Наближення до води?..

Часто на ніч водоймища (озера, ріки, моря...) вкриваються туманом ніби пухнастою ковдрою. За день сонечко нагріває воду, а вночі вода охолоджується (адже місяць нагрівати воду не може). Пара, яка утворюється при охолодженні води, вкриває водоймища. Вранці виглядає сонечко і пробуджує всіх: тварин, рослин, гори, ріки... Воно скидає ковдру, сміється: «Вставайте, соні!»

— Подивіться на картини. Які барви вибирають художники для змалювання туману? Як ви гадаєте, чому?

— Якого кольору ви намалювали б туман?

— Доберіть слова для опису туману. Туман (який?)

— З чим можна порівняти туман?

Сонечко привітно усміхається і будить всіх: жучків, пташок, павучків, кожену найменшу рослину...

— Кого будить сонечко?

— Розкажіть, як все живе прокидається.

— Знайдіть на картинах ознаки пробудження природи. Які ще ознаки ви можете назвати?

— Як сонечко вранці подорожує небом? Як це можна побачити? Як змінюється колір дерев вранці?

— Розгляньте якими барвами художники змальовують природу. Чому вони вибрали саме такі барви? Які барви вибрали б ви? Чому?

— Визначте, яка пора року на якій картині змальована. Чому ви так вважаєте?

— Чим відрізняються світанки у різні пори року? Розкажіть про літній ранок, осінній, зимовий, весняний.

— Порівняйте як на різних картинах змальовано світанок. Доберіть слова для опису кожної картини.

— Що особливо подобається на картинах?
 — Які барви на картинах переважають? Чому?
 — Як би ви назвали кожний світанок? Чому?
 — Які явища природи можна спостерігати на світанку? Знайдіть їх на картинах.
 — Намалюйте світанок таким, як ви його бачите. Покажіть барви і природні явища, які вас особливо вразили.

Поезія — образи у словах

— Прочитайте дітям вірш Вероніки Тушної «Світанок». Як поетеса описує його? Знайдіть слова, які особливо влучно передають початок нового дня. Які слова можете додати ви? Які природні явища слова передають найкраще?

— Що слова додають до світанків на картинах? Знайдіть на картинах явища, про які розповідає поетеса.

— Що, на ваш погляд, краще змальовує світанок — вірші чи картини? Чому?

Музика — образи у звуках. Запропонуйте дітям показати рухами як прокидається сонечко, вмивається росою, зачісується, як його промінчики поступово стають сильнішими, довшими, яскравішими, як збільшується їх сила і кількість... Сонечко пробуджує все навкруги — і рослини, і тварини. Покажіть, як прокидаються комахи, звірі, пташки, жабки, рибки, дерева, кущі, травичка, квіти... Чи однаково вони прокидаються?

Відкриті запитання для обговорення з дітьми

Прислухайтесь до музики природи на світанку.

— Яка вона? Хто соліст? Кого чути найбільше? Чия мелодія найяскравіша? Найприємніша для вас?

— Які звуки можна почути на світанку?

Зверніть увагу: кожний у світанковому оркестрі веде свою партію, приборіть один голос і музика природи втратить яскравість, різнобарвність, мелодійність. А от якщо додати голоси, то вони гармонійно вплетуться у світанковий хор і майже ніколи дисонансу не буде.

— Як можна передати музику природи? Які музичні інструменти для цього найкраще підходять?

— Роздивіться картини. Почуйте звуки на них! Адже світанок можна не тільки бачити, а й чути. Які звуки можна почути тільки на світанку?

— Запропонуйте дітям уявити себе композиторами. Яку музику пробудження природи вони створили б? Нехай діти опишуть її словами.

Послухаймо з дітьми п'єсу П. І. Чайковського «Зимовий ранок» (збірка «Дитячий альбом») (не повідомляємо дітям назву п'єси, слухаємо музику без опори на візуальні образи).

Спробуйте описати ранок, який побачив композитор і передав нам у звуках.

— Як ви вважаєте, чому в п'єсі гучність звуку весь час змінюється?

Уявімо, сонечко прокидається і перші його промінці по черзі, несміливо визирають з-за хмаринки, пробиваються крізь туман, оглядають землю, передають сонечку свої враження: мелодія звучить голосніше, промінець визирнув; мелодія стає

тихіше, промінець заховався. Промінці ще несміливі, сонечко позіхає... Ще рано, промінців прокинулося небагато... Тому в кінці мелодія звучить тихіше: сонечко радиться з промінцями «Чи варто прокидатися? Можливо ще рано і можна ще поспати?»

Можливо, хтось почує перші пісні пташок: проба голосу, розспівка. Пташки пробуджують природу, сонечко поступово прокидається разом з ними, квіти розкриваються, все вмивається росою. Росинки блищать у перших промінчиках сонечка: звук гучніше — це особливо яскравий відблиск росинки, звук тихіше — промінчик заховався і росинка блищить не так яскраво.

А, можливо, це зимовий ранок. Тихо, все вкрито снігом, який іскриться у перших сонячних промінцях. П. І. Чайковський народився у маленькому містечку. Можливо, у п'єсі «Зимовий ранок» він зобразив власні дитячі враження: малюк вранці визирнув у вікно і з подивом побачив засипану снігом вулицю, вікна в домі навпроти, що замерзли. Ще ввечері тут росли кущі, а зараз їх не видно, все біле від снігу. Куди поділись кущі? Куди поділися звичні барви? Куди все заховалося? Як дивовижно незвично виглядає все навкруги! Як яскраво блищить сніг! Як він рипить на морозі. Скільки нового трапилося тільки за одну ніч!

Прочитайте дітям вірші «Зимнее утро» Аполлона Майкова та Віктора Луніна.

— А як чули цю п'єсу ви? Яку пору року побачили?

— Можливо, ви знайдете картину, до якої підходить ця музика.

— Доберіть слова до почутої музики. (Музика (яка?))

Зверніть увагу, наскільки по-різному можна почути одну й ту саму музику. Композитор і виконавець передають у музиці свої думки, настрої, роздуми, враження, почуття, але у нас свій досвід, свої міркування і одне й те саме ми можемо почути інакше. І це добре! А от чи буває таке з картинами? Віршами? Як ви вважаєте, чому?

Подивіться, як по-різному можуть розповідати нам картини, поезія, музика. Іноді вони доповнюють одне одне, іноді — передають нам різне. Тож потрібно вчити дітей розуміти мову всіх видів мистецтва, міркувати, складати своє враження, бути самостійними і розкутими в поглядах.

Таким чином, є різні можливості застосування ІКТ, які допомагають розгорнути проектну діяльність дітей, зробити її яскравою, цікавою, пізнавальною, довготривалою, адже навколо однієї теми можна розгорнути кілька проєктів. Кожний із засобів може використовуватися окремо, але найкращим чином це здійснювати комплексно.

Перспективами подальших досліджень в даному напрямі можуть бути використання інтерактивних та інформаційно-комунікативних технологій в підготовці майбутніх фахівців до професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Бех І. Курс на діяльнісно-компетентнісний підхід / І. Бех, Л. Зайцева // Дошкільне виховання. – 2013. – № 1. – С. 2-5.

В статье показаны пути развития проектной деятельности дошкольников и учеников младших классов с помощью средств информационно-коммуникационных технологий - социальных сетей (в частности, Pinterest), интерактивных познавательных презентаций, мультимедийных статей. Приведены примеры использования ИКТ для внедрения различных учебных проектов. Обоснована проектная деятельность как коллективная деятельность, где результат каждого становится частью общего результата. Охарактеризован сеть Pinterest как возможность предоставления информации в доступном виде, удобность ее систематизировать, понимать людям из разных стран; познавательные презентации как интерактивные дидактические пособия и мультимедийные развивающие игры.

Ключевые слова: интерактивная проектная деятельность, информационно-коммуникационные технологии, проектная деятельность, познавательные.

The article describes the development of the project activities of pre-schoolers and primary school students by means of information and communication technologies, mainly social networks (in particular, Pinterest), interactive informative presentations, multimedia articles. Examples of the use of ICT for implementation of various educational projects have been suggested. Design activity as a collective activity, where each result becomes part of the overall result has been grounded. Network of Pinterest has been characterized as an opportunity to provide information in accessible form convenient to systematize it, to understand people from different countries; educational presentations as interactive teaching aids and multimedia educational games.

Key words: interactive design activities, information and communication technologies, project activity, cognitive.

UDC 378. 013

Tovkanets Ganna,
Doctor of Pedagogy,
Associate Professor,
Mukachevo State University

ROLE-PLAY GAME AS A MODELING AND SIMULATION OF PROFESSIONAL ACTIVITIES OF TRAINING FUTURE SPECIALIST

The article deals with theoretical aspects of the role-play game as a means of simulation and modeling of future specialist professional activities. Role-play game as a kind of interactive technologies, realizing the subject - subject approach in the educational process. The general scientific and special methods of knowledge have been applied: theoretical synthesis method enabled to specify the conceptual apparatus, sequence of the role-play game stages has been defined by means of abstract logical method. The article is aimed to determine the characteristics of the role-play game as means of professional simulation and modeling of future professionals. Role-play game has been determined as a kind of interactive technologies realizing the subject - subjective approach to the educational process of higher education. It has been proved that the place and role of role-play game in the teaching process depends on several factors: the target set; peculiarity of game action; material and technical support; capabilities and abilities of the students, their interest in games and creative activities. The application of active learning methods and techniques that can constitute technological and methodological core of role-play game has been analyzed. It has been substantiated that the simulation and modeling of professional situations in the course of role-play game in high school makes it possible to provide a positive atmosphere in the student team to achieve common professional goals; awareness of the individual values collectively made inferences; free expression of opinion. It is proposed to step into high school use gaming debatable character that promotes the development of critical thinking skills to formulate, define, validate and implement analysis discussed thoughts and ideas, the formation of research skills, improving organizational skills, the formation of reflective listening skills and an adequate interpretation of the information obtained.

Key words: role-play game, simulation, modeling, methods of teaching, high school, vocational training.

The modern world is characterized by increased competition, which leads to the changing requirements in the training of higher education graduates. Specific features of readiness of future professionals is an ability to be creative to professional activity, to change the profile of the work or complete the training in accordance with changes in the sphere of labour and employment. In the

professional training of future specialists we need to use active teaching methods that promote effective development of students' abilities and the formation of life skills, systematic thinking, ability to adapt in rapidly changing modern society. In the past decades business game quite widely penetrated in production, social activities, economy, control theory and education. This is